

ФЕМІДА
ПРИМІРЯЄ
ПОГОНІ

стор 3

«ВОВЧА» АБОНПЛАТА
ЯК ПРИМУС
ПЛАТИТИ БІЛЬШЕ

стор 4

БОРГ ЯНУКОВИЧА:
РОСІЮ ОЧІКУЄ
ПІРРОВА ПЕРЕМОГА?

стор 6

ШАХОВА ПАРТІЯ:

РОКІРОВА КУМІВ?

Екс-генпрокурора Віктора Шокіна доволі часто порівнювали з його попередником Віктором Пшонкою. Мовляв, вони схожі зовні, є тезками, навіть їхні прізвища співзвучні. Проте Шокіну такі порівняння навряд чи подобалися. Певне, йому більше до душі екс-генпрокурор Святослав Пискун. Чому? Бо саме Пискуну вдалося поновитися на посаді за рішенням суду! Отож минулого тижня стало відомо, що Віктор Шокін просить Вищий адміністративний суд визнати незаконним та скасувати указ президента щодо його звільнення, а також відповідну постанову Верховної Ради. Що це — відволікаючий маневр чи багатогодова партія?

ХТО СТАНЕ НАСТУПНИМ ГЕНПРОКУРОРОМ ТА ПРЕМ'ЄРОМ?

Експерт Українського інституту аналізу та менеджменту політики Микола Спіридонов розповідає, що вочевидь Віктор Шокін подав позов, коли отримав інформацію про шанс поновлення на посаді. Тож нині можна розглядати два варіанти розвитку подій.

«Петро Порошенко де-факто контролює усі суди в Україні. Тож якщо позов був погоджений із президентом, Шокіна дійсно можуть поновити на посаді. Тим більше прецеденти існують. Юрія Луценка, своєю чергою, відправлять на підвищення — віддадуть

йому прем'єрське крісло (хоча сам Луценко говорить, що не претендує на це. — Прим. авт.). Він же почесний кум, тож без посади його не залишать. Якщо навіть не прем'єрство, то щось точно знайдеться для нього.

Другий варіант, навпаки, передбачає, що президент не зовсім задоволений своїм кумом Юрієм Луценком. Тоді справа Шокіна (за інформацією ЗМІ, він теж є кумом президента. — Прим. авт.) триватиме довго. Сам же нинішній генпрокурор матиме на увазі, що він мусить бути поступливим і виконувати всі побажання президента», — пояснює експерт.

За словами Миколи Спіридонова, який би варіант не справдився, голо-

вна мета вже реалізована — відвернути увагу суспільства від важливих подій, розслідувань. І, найімовірніше, на нас знову чекає яскраве шоу.

«Багато хто говорить, що Шокіну за півроку виповниться 65 і він не зможе виконувати свої обов'язки в разі поновлення на посаді. Однак у нас ця норма виконується не надто скрупульозно. До прикладу, Микола Азаров у 2014-му теж не вписувався у вікові межі. До того ж треба зважати на те, що півроку в українській політиці — це величезний термін. У нас думають, як би день простояти і ніч протриматися», — говорить політолог.

(Закінчення на стор. 2)

ВСЕУКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

НАША АДРЕСА В ІНТЕРНЕТІ: GAZETA.VV.COM

Рекомендована ціна
2 грн 30 коп.

ШАХОВА ПАРТІЯ: рокіровка кумів?

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Якщо припустити, що Юрій Луценко все ж очолить Кабмін, то що станеться з Володимиром Гройсманом? На думку Спіридонова, він і надалі залишиться почесним членом вінницької команди й вочевидь отримає якусь посаду.

«Насправді він мав служити таким собі громовідводом і всіляко відвертати увагу суспільства від відповідальності президента за провали в економіці. Та суспільство чудово розуміє, що де-факто у нас президентсько-парламентська, а не парламентсько-президентська країна, як визначено Конституцією. Тож за економічні негаразди має відповідати глава держави. Та й сам Гройсман зі своєю роллю управляється кепсько (щоб не сказати про повний провал). Хоча все ж треба віддати належне нинішньому очільникові уряду — він робив багато оригінальних заяв, майстерно лявся, нахвалявся покказати, як керувати державою...

Але Луценко в цьому сенсі буде значно ефектнішим і яскравішим. Він у Генпрокуратурі працює в режимі піар-агентства! Тож вірогідність рокіровки є великою. Однак практичних результатів очікувати не варто — про це свідчить його перебування на посадах міністра МВС та генпрокурора», — аналізує експерт.

Також Микола Спіридонов не виключає, що потенційне призначення Луценка може бути пов'язане з дочасними парламентськими виборами.

«Партія влади накопичила доволі негативу, а сам Гройсман, як говорять політтехнологи, і зовсім «став токсичним». Тож потрібно провести хоч якісь декоративні зміни перед виборами до ВР. Змінивши прем'єра, можна сподіватися, що в інформаційному полі новий голова уряду буде ефектніший. Луценко — гарний шоумен», — констатує політолог.

I'LL BE BACK

Кандидат політичних наук, політолог Олексій Якубін зазначає,

що ми спостерігаємо нині багатозначну партію.

«Чому позов Шокіна з'явився саме тепер? На це існує кілька причин. По-перше, є зовнішній фактор. Усі пам'ятають, що звільнення тодішнього голови ГПУ вимагав віце-президент Джозеф Байден. Вашингтон погрожував ненаданням кредитів, допомоги, ускладненням стосунків, якщо цього не станеться. Але Байдена вже немає у Білому домі, тож цей чинник фактично зник. І Адміністрація президента має більше можливостей для політичного маневру.

Розглянемо внутрішньополітичний аспект: стосовно Луценка у Порошенка вже є своєрідна втома. І це попри те, що між ними дуже близькі стосунки. Річ у тім, що президент ревниво ставиться до потужної піар-активності голови ГПУ. Юрій Віталійович ледь не щотижня власноруч створює піар-приводи, будучи політиком на посаді генпрокурора», — констатує експерт.

Олексій Якубін нагадує, що давно говорять, ніби Луценко не проти спробувати себе в ролі кандидата в президенти, якщо Порошенко не висуватиметься на другий термін. Також він хоче сяде в крісло прем'єра. Тож у Адміністрації президента вочевидь є пересторога стосовно Луценка.

«Крім того, на Банковій розуміють, що нинішній генпрокурор не впорався зі своїми обов'язками. Навіть всередині ГПУ є опозиція до нього з боку частини працівників. Луценко робить багато заяв, але видає мало результатів. Зокрема,

він обіцяв підвищення зарплатні для своїх підлеглих, але цього не сталося.

Тож я вважаю, що позов Шокіна узгоджений із АП. А зміни політичного клімату роблять можливим його повернення до ГПУ. Прецеденти існують, та й доказова база є. Варто лишень довести факт кнопкодавства при його звільненні в Раді. Тоді Віктор Шокін може взятися за реформування відомства (на що Луценко не здатен) і підготовку наступника», — прогнозує Якубін.

Також політолог задається питанням, як, власне, сам Юрій Віталійович сприймає цю ситуацію.

«Гадаю, що політичний сигнал від Порошенка він уже вловив. А можливо, й сам розуміє, що не може дати раду своїй роботі. А тут з'явилася можливість красиво піти.

Водночас говорять, мовляв, Луценка поставлять замість Гройсмана. Для мене ця версія не є переконливою. Гройсман не віддасть свою посаду без бою. Якщо він тепер піде з Кабміну, це обернеться для нього політичним крахом.

Та президентові доведеться підсолонити Луценкові пілюлю й дати якусь посаду. Водночас міністр МВС Арсен Аваков нізащо не поступиться кріслом. Можливо, Луценкові запропонують бути силовим віце-прем'єром», — підсумував політолог.

Анна СПІВАК

**ПОЗОВ ШОКІНА УЗГОДЖЕНИЙ ІЗ АП.
А ЗМІНИ ПОЛІТИЧНОГО КЛІМАТУ РОБЛЯТЬ
МОЖЛИВИМ ЙОГО ПОВЕРНЕННЯ У ГПУ.
ПРЕЦЕДЕНТИ ІСНУЮТЬ,
ТА Й ДОКАЗОВА БАЗА Є. ВАРТО ЛИШЕНЬ
ДОВЕСТИ ФАКТ КНОПКОДАВСТВА**

Електронний Армагеддон

Закінчується друга хвиля електронного декларування. Проте досі суспільство не побачило реальних результатів цієї реформи. Жоден високопосадовець-корупціонер не відповів перед законом. Натомість влада вирішила натиснути на антикорупційні громадські організації, які завдають їй чимало клопоту.

Так, до Закону «Про запобігання корупції» президент Петро Порошенко запропонував внести правки щодо звільнення військових від подання е-деклараций. Ця ініціатива була цілком логічною, адже на фронті нашим захисникам не до формальностей. Але згодом у законопроекті з'явилася безліч правок, які не мають жодного стосунку до основної теми! Наприклад, представники так званої більшості проголосували за те, щоб громадські організації, які займаються антикорупційною діяльністю, звітували перед державою. Цей крок обурив не лише громадськість, а й Захід.

Водночас триває справжня битва між НАЗК та Мінюстом. Міністерство навіть ініціювало законопроект, який би передбачав перезавантаження Нацагентства. Усе це наводить на думку, що почалося згорання бутафорської реформи.

ТИСК І ПОМСТА

Олег Саакян, політолог, голова Єдиного координаційного центру «Донбас», констатує, що прийняття таких правок до Закону

«Про запобігання корупції» є тиском і помстою громадянському суспільству.

«Чому президент, незважаючи на критику Заходу, все ж підписав закон? З одного боку, він не міг цього не зробити, адже основні правки стосувалися звільнення військових від подання е-деклараций. І якби Порошенко ветував документ, то 160 тисяч захисників могли б порушити закон. З іншого боку, глава держави не повинен був підписувати, бо правки, які протягнули, стали елементом тиску на антикорупційні громадські організації. І найголовніше те, що за них голосувала так звана пропрезидентська більшість!» — зауважує експерт.

Олег Саакян пояснює, що громадські активісти, на відміну від держслужбовців, не мають доступу до державних коштів. Тому вони звітують перед тими, хто виділяє гроші на їхню діяльність, а не перед державою.

На думку політолога, насправді влада намагалася дискредитувати громадських діячів, укріпити в суспільстві думку, що вони також нечисті на руку, тому не мають морального права на викривання корупціонерів. Проте під тиском громадськості та

наших західних партнерів правки все ж доведеться переглянути.

«Якщо говорити про постійні конфлікти між НАЗК та Мінюстом, то, чесно кажучи, якби само Нацагентство з запобігання корупції працювало як годинник, це б не давало владі підстав критикувати його. А так з'являється поле для політичних торгів та маніпуляцій», — підкреслює Саакян.

СТРАХ І ПРЕВЕНТИВНИЙ УДАР

Президент громадської організації «Центр досліджень політичних цінностей» Олесь Доній нагадує, що е-декларування запровадили в Україні під впливом європейських структур, які вимагали прозорості та боротьби з корупцією.

«Натомість з'ясувалося, що е-декларування може стати інструментом тиску. Для боротьби з опозицією владі потрібно накопичення інформації, щоб потім через підконтрольні медіа використовувати її проти опонентів. Саме тому виникла ідея, щоб свої доходи декларували представники антикорупційних громадських організацій. Європейські партнери, які завжди виступають за прозорість, цього разу категорично зазначили, що в нинішніх умовах ці правки спрямовані проти демократії. Тож це такий собі превентивний удар влади проти потенційної опозиції.

Порошенко чітко прямує шляхом Путіна, який для нього є взірцем у побудові владної вертикалі. Президенту потрібно дискредиту-

вати всіх опонентів, ослабити їх. Відповідно кожен, хто наважиться критикувати нинішню владу, сам стане об'єктом критики.

Не треба забувати, що ми живемо в авторитарній державі, в якій парламент не є самостійним. Усі рішення приймаються на вулиці Банковій. І єдиним на сьогодні елементом тиску на АП залишається західне суспільство. Тільки Захід здатен примушувати Порошенка змінювати рішення. Але чим ближчими є президентські вибори, тим більше президент боїться. Тому існує ймовірність перетворення Порошенка на такого собі Лукашенка-ізгою, який чхатиме на будь-яку думку. Головне — втримати владу», — аналізує політолог.

Олесь Доній зазначає, що за скандалом між НАЗК та Мінюстом криється банальна причина — хтось просто претендує на крісло керівника агентства.

«Нині в оточенні президента все більше осіб хочуть додаткових посад, коштів, можливостей. І їм потрібно час від часу це давати», — пояснює експерт.

Також політолог звертає увагу на те, що досі ми не бачимо жодних ані політичних, ані кримінальних наслідків запровадження е-декларування. І чим більше долучатиметься декларантів, тим картина ставатиме ще нечіткішою. Влада робить це навмисне, щоб розосередити увагу суспільства і карати своїх опонентів.

Яна ДЖУНГАРОВА

Верховний головнокомандувач не має наміру бути за батька всім солдатам. Тому що коли в цивільних судах виносять обвинувальні вироки бійцям добровольчих батальйонів чи представникам рядового і молодшого офіцерського складу, президент мовчить. Але варто було Павлоградському районному суду Дніпропетровської області засудити генерала Назарова до семи років позбавлення волі у справі про катастрофу Іл-76, збитого в червні 2014-го бойовиками під Луганськом, як гарант розбушувався. На думку Порошенка, дії командирів у бойовій обстановці повинні оцінювати не цивільні, а військові експерти. Так через одного генерала можуть реанімувати військові суди в країні, де триває АТО, а не війна.

СПРАВА З ГЕНЕРАЛЬСЬКОЮ ЗІРКОЮ

Рішення Павлоградського суду стосовно Назарова справді є безпрецедентним. Вперше військовий високопосадовець повинен відбутися покарання за те, що його дії та бездіяльність призвели до загибелі 49 осіб у результаті падіння Іл-76 під Луганськом, якого бойовики обстріляли із зенітно-ракетних комплексів. Генерал знав про те, що транспорт може бути обстріляний, але послав екіпаж і пасажирів-десантників на вірну смерть.

Однак після оголошення вироку Назарова не взяли під варту — він спокійнісінько пішов додому. Також досі його не позбавили військового звання, як того вимагає Феміда, довівши вину військовослужбовця.

Військовий експерт Олег Жданов розповів «ВВ», що, згідно з процедурою, звання «генерал» присвоюється офіцерові наказом міністра оборони і указом президента. Відповідно, якщо вина генерала доведена в суді, після оголошення вироку верховний головнокомандувач і глава оборонного відомства зобов'язані позбавити військового звання людину, яка дискредитує Збройні сили.

Де там! Президент, а слідом за ним і міністр оборони Степан Полторак, навпаки, вирішили виступити в ролі адвокатів генерала

Феміда приміряє погони

ДОВІДКА «ВВ»

18 листопада 2014 року Генпрокуратура висунула звинувачення у службовій недбалості першому заступнику керівника антитерористичної операції і заступнику начальника Генерального штабу, генерал-майору Віктору Назарову.

В обвинувальному акті зазначено, що внаслідок незадовільного ставлення до служби генерал-майор Назаров не забезпечив належної ізоляції аеродрому в місті Луганськ для прийняття літаків транспортної авіації, а також не забезпечив їхнього захисту від ураження наземними вогневыми засобами супротивника. Не була припинена діяльність незаконних

збройних формувань поблизу аеродрому, що призвело до вчинення терористичного акту. В результаті загинули 49 військовослужбовців ЗСУ та знищений літак Іл-76 МД, внаслідок чого державі було завдано збитків на загальну суму 28,7 млн грн.

При цьому, як відзначили представники держобвинувачення, СБУ і правоохоронці надіслали до штабу АТО кілька повідомлень про те, що неподалік аеродрому в Луганську розташувалися групи сепаратистів, озброєні ПЗРК. Однак Назаров після отримання інформації про терористичну загрозу жодних заходів реагування не вжив.

Назарова. Гарант Конституції, котрий за сумісництвом є ініціатором і натхненником судової реформи в Україні, говорить про те, що військових повинні судити спеціалізовані суди, про які в його стратегії і згадки не було.

Заступник голови Центру політико-правових реформ Роман Куйбіда здивований реакцією Порошенка: «Фактично справу Назарова виграла військова прокуратура, яка представляла звинувачення у суді. Її відновили за ініціативою президента 2014 року. Тому звинувачувати цивільний суд, що оголосив вирок генералові за результатами діяльності військової прокуратури, як мінімум нелогічно».

Оскільки справа Назарова ще не оскаржена і фактично немає доказів того, що перша інстанція винесла несправедливе рішення, заяву Порошенка про необхідність створити військові суди можна розцінити як тиск на тих служителів Феміди, які розглядатимуть апеляцію.

«Ідея реанімації військових судів є надуманою. Якщо президента не вдовольняє вирок, він може скористатися своїм конституційним правом на помилування», — додав Куйбіда у коментарі «ВВ».

Керівник громадської ініціативи «Права справа», військовий експерт

Дмитро Снегирьов спростовує один із меседжів президента про те, що рішення цивільних судів стосовно військовослужбовців похитнуть обороноздатність нашої країни. Навпаки, такі вироки, на думку експерта, цементують Збройні сили, адже в армії будуть розуміти, що генерал-самодур не віддасть злочинних наказів зайняти за всяку ціну висоту чи укріплення району.

лення закону про імпичмент», — пояснив Снегирьов «ВВ».

Олег Жданов припускає, що коли Назарова не врятують від в'язниці, він почне розповідати, хто віддавав накази по Іловайську, Ізвариному, Дебальцевому.

«Не варто також забувати, що саме Назаров тягне всю оперативну роботу в Генштабі. Якщо його посадять, Муженко загнеться», — підкреслив експерт.

ЯКЩО ВІЙСЬКОВІ СУДИ ПОВЕРНУТЬСЯ, ЦЕ ВІДКИНЕ УКРАЇНУ ЩОНАЙМЕНШЕ НА ДЕСЯТИЛІТТЯ НАЗАД. І ТАКА ПОЗИЦІЯ ПОРОШЕНКА СВІДЧИТЬ ПРО ТЕ, ЩО ВІН ГОТОВИЙ ЗАГНАТИ КРАЇНУ В ТОТАЛІТАРИЗМ

«У країні створено прецедент, що високопосадовець відповідатиме за свої рішення згідно з законом. Банкова, пропонуючи створити військові суди, прагне не допустити, аби Назарова ув'язнили. Вона зробить усе можливе, щоб на стадії апеляції генерала виправдали. Інакше слідом за вироком Назарову мусять полетіти з посад Муженко й Полторак. А там не за горами і позбавлення повноважень першої особи держави за допомогою ухва-

СТРОЙОВИМ КРОКОМ — У МИНУЛЕ

15 військових судів, які функціонували в Україні до 2010 року, були ліквідовані наказом президента-втікача Януковича. Свого часу Венеційська комісія також рекомендувала нашій країні відмовитися від спеціалізованих військових судів.

Як нагадав Роман Куйбіда, Європейський суд з прав людини в одній із справ громадян проти України підкреслив, що військові суди не відповідають критеріям незалежності. Тому реанімація спеціалізованих інстанцій, які б розглядали вчинені військовослужбовцями злочини, є недоцільною. Навіть більше, вона спровокує купу звернень до міжнародних інстанцій, рішення яких доведеться виконувати, виплачуючи компенсації з держбюджету.

«В українських військових судах розглядалося значно менше справ, ніж у цивільних. При цьому військові судді мали більше привілеїв у матеріальному сенсі, ніж їхні колеги без погон. Їм присвоювали військове звання, і вони багато в чому залежали від Міністерства оборони», — додав він.

Свою чергою Олег Жданов висловив упевненість, що дрібнити судову систему на вузькопрофільні інстанції нерозумно. Тоді, за логікою, потрібно створювати окремі суди для співробітників СБУ, НАБУ, поліцейських тощо. Якщо Порошенко все ж реанімує військові суди, доведеться не лише закладати в держбюджет додаткові витрати, а й наново готувати фахівців (тобто у вищих повинні з'явитися відповідні кафедри), а також виділяти із судочинства всі статті, дотичні до військовослужбовців і виконання ними своїх обов'язків. Але як би не старалися, військовий суд ніколи не буде відкритим, а його рішення — цілковито неупередженими.

«Це буде відхід від справедливого правосуддя. Адже тиснути на військового простіше, починаючи від кар'єрного росту, закінчуючи наданням житла», — уточнив експерт.

Дмитро Снегирьов підтверджує, що існує більше важелів впливу як на служителя Феміди в погонах, так і на учасників процесу.

«Якщо військові суди повернуться, це відкине Україну щонайменше на десятиліття назад. І така позиція Порошенка свідчить про те, що він готовий загнати країну в тоталітаризм», — підкреслив експерт.

Олег Жданов констатував, що якби Порошенко визнав війну за війну і запровадив військовий стан, то всі розмови про спецсуди не мали б сенсу. Адже відповідно до закону про ВС, на території, де він запроваджений, настала б юрисдикція військово-польового трибуналу, який, на щастя чи на жаль, є необхідним атрибутом будь-якої

війни. Саме трибунал розглядає дисциплінарні порушення, випадки мародерства, військові злочини, ту ж недбалість, що була інкримінована Назарову. Ця інстанція має широкий спектр покарання, аж до розстрілу, який хоч і вважається негуманною нормою, але застосовувався навіть американською Нацгвардією у Новому Орлеані стосовно мародерів, які розтягали зруйновані ураганом «Катріна» будинки.

«Україну привчають до напівзаходів, поступово перетворюючи країну на гібридну державу. Военного стану за фактом немає, хоча через нормативні акти набули чинності 12 із 25 пунктів ВС. Так ми отримали гібридну АТО, а тепер матимемо й гібридні військові суди», — підсумував військовий експерт.

Альона ПОТАЄВА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ В ОДНІЙ ІЗ СПРАВ ГРОМАДЯН ПРОТИ УКРАЇНИ ПІДКРЕСЛИВ, ЩО ВІЙСЬКОВІ СУДИ НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ КРИТЕРІЯМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ. ТОМУ РЕАНІМАЦІЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ІНСТАНЦІЙ, ЯКІ Б РОЗГЛЯДАЛИ ВЧИНЕНІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗЛОЧИНИ, Є НЕДОЦІЛЬНОЮ

Європейська курява навколо OPAL

НАК «Нафтогаз України» звернулася із позовом до Європейського суду справедливості про оскарження рішення Європейської комісії, яке суттєво збільшило загрузку газопроводу OPAL та обсяги прокачки газу «Північним потоком». Раніше позивачем у цій справі виступила польська PGNiG.

Безпрецедентне рішення Єврокомісії стало можливе внаслідок гри «Газпрому» та зацікавлених у російському паливі європейських лобістів. Внаслідок цього знизилася обсяги транзиту блакитного палива через українську ГТС. Та найголовніше, поставлений під сумнів європейський принцип: закон один для всіх.

Таке рішення Єврокомісія винесла ще торік 28 жовтня. Чому ж Україна досі робила тільки політичні заяви щодо неприпустимості таких дій, і лише тепер «Нафтогаз» вирішив подати позов?

Михайло Гончар, президент Центру глобалістики «Стратегія ХХІ», пояснив «ВВ», що Україна хоч і приєдналася до Третього енергетичного пакета ЄС, але процедура для нашої країни дещо ускладнена, оскільки вона не є членом Європейської співдружності. Через це «Нафтогаз» не зміг виступити спільно з польським державним регулятором, який спрямував свій позов наприкінці грудня і за яким Євросуд виніс тимчасове рішення про припинення дії документа Єврокомісії. Причому навіть для Варшави це лише тимчасовий перепочинок, адже кінцевої ухвали невідомо коли очікувати.

Як констатував експерт, підготовку судового позову затримало й те, що Україна не мала доступу до повного пакета документів. Але навіть Польща, яка є країною ЄС, також мала обмежений доступ до рішення Єврокомісії щодо OPAL!

«Це безпрецедентне євробеззаконня, коли компанія з країни — члена ЄС не може ознайомитися з всіма документами», — підкреслив Гончар.

За його словами, Єврокомісія обґрунтувала такі свої дії тим, що оприлюднення всього тексту начебто було б порушенням конкурентних позицій третьої сторони — «Газпрому».

«Цей прецедент показав, що і європейський закон — як дишло, бо Єврокомісія порушила свої багаторічні принципи», — зазначив експерт.

Тепер Україна доводитиме у Європейському суді, що рішення ЄК суперечить директиві ЄС 2009/73 та не сприяє посиленню конкуренції, створює загрозу безпеці транзиту Україною до інших східноєвропейських країн, а також ефективному функціонуванню внутрішнього ринку ЄС та Енергетичного співтовариства, оскільки посилює домінування «Газпрому» та пов'язаних із ним компаній.

Кінцевою метою є повернення статусу, що до використання потужностей OPAL до 50%.

«Може, закон і не є досконалим, проте він повинен виконуватися. І якщо Єврокомісія зробила виняток, то такі прецеденти можуть виникати й надалі. І ситуація з OPAL ризикує повторитися, наприклад, у рішенні щодо «Північного потоку-2», будівництво якого лобіює Німеччина, нині найавторитетніша у євроінституціях», — додав Михайло Гончар.

Важко сказати, як довго триватиме цей процес для України. Експерт вважає, що Єврокомісія або спробує знайти формулу, яка б частково задовольнила всі сторони, або, якщо це буде неможливо, спробує красиво вийти з гри. А суд врешті-решт винесе рішення про повернення використання потужностей OPAL до 50%.

Арина МАРТОВА

Бійся Вовка, який говорить про зниження ціни на газ для населення! Після гучних заяв голови НКРЕКП зазвичай суми в платіжках зростають. Так сталося і цього разу. Регулятор прийняв постанову, яка запроваджує щомісячну абонплату за послуги транспортування і розподілу блакитного палива, назвавши її платою за потужність. Це призведе до того, що з 1 квітня більшості споживачів доведеться сплачувати за газ на 40–120 грн більше.

РОЗДІЛЯЙ І БАГАТІЙ

Логіка постанови НКРЕКП, яку було прийнято 28 березня, проста. Регулятор відокремив від ціни на газ для населення вартість послуги на розподіл та транспортування ресурсу, яка, за даними Нацкомісії, сягає 13% від тарифу. Казуїстика постанови полягає у тому, що газ як товар справді стає дешевшим.

Нині встановлена постановою Кабміну №315 від 2016 року ціна природного газу становить 6879 грн за тисячу кубометрів. Ця сума містить, зокрема, 219 грн за транспортування палива по ГТС і 513,7 грн — за розподіл ресурсу. Тепер ці 732,7 грн вилучать із загального тарифу на газ для споживачів. Відповідно вартість самого ресурсу становитиме трохи більше 6000 грн.

Проте вилучену суму українцям не подарують — вона перетвориться на окремий платіж за обслуговування труб, якими постачається блакитне паливо. До нього увійдуть тарифи на послуги за транспортування ресурсу та його розподіл.

За словами експерта з питань енергетики Андрія Геруса, ця абонплата надходитиме на окремий рахунок облгазу, і компанія зможе розпоряджатися цими коштами на власний розсуд.

«Тобто облгази отримуватимуть абонплату в будь-якому разі, ні копійки з неї не піде НАК «Нафтогазу» як плата за блакитне паливо, навіть якщо населення заборгує за його споживання», — констатував Герус у коментарі «ВВ».

Експерт із енергетичних питань Юрій Корольчук підрахував, що на відокремленні плати за транспортування та розподіл газу облгази України загалом додатково отримають 6–7 млрд грн щороку. Він висловив «ВВ» думку, що механізм субсидій, який запусти-

У СЕРЕДНЬОМУ ПО КРАЇНІ СПОЖИВАЧАМ ДОВЕДЕТЬСЯ ПЛАТИТИ ЗА ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ ПРИРОДНОГО ГАЗУ В 4–8 РАЗІВ БІЛЬШЕ

ла влада, зашкодив облгазам. Тож живі гроші їм не завадять. Тепер абонплата піде на підняття зарплат співробітникам чи на вирішення нагальних питань.

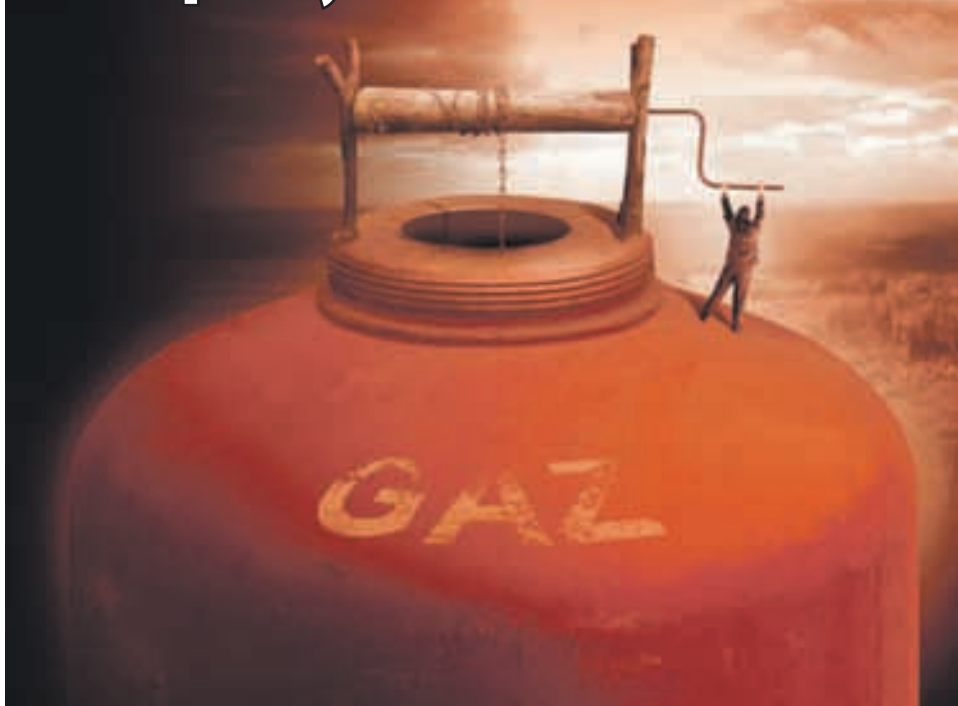
ГОТУЙТЕ ГРОШИКИ!

Слід очікувати, що в середньому тарифи на транспортування газу та його розподіл зростуть.

Галузевий експерт, заступник начальника департаменту енергоефективності НАК «Нафтогаз України» Олексій Хабатюк підрахував, що в середньому по Україні споживачам доведеться платити за цю послугу у 4–8 разів більше, адже кожний облгаз нараховуватиме свою абонплату.

Юрій Корольчук додає, що найбільчше запровадження абонплати вдарить по мешканцях Закарпатської області, де повністю відмовилися від централізованого опалення

«ВОВЧА» АБОНПЛАТА ЯК ПРИМУС ПЛАТИТИ БІЛЬШЕ

НА ВІДОКРЕМЛЕННІ ПЛАТИ ЗА ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ ВІД ПЛАТИ ЗА СПОЖИТИЙ ГАЗ ОБЛГАЗИ УКРАЇНИ ЗАГАЛОМ ДОДАТКОВО ОТРИМАЮТЬ 6–7 МЛРД ГРН ЩОРОКУ

в багатоповерхівках на користь автономного. Андрій Герус підрахував, що середній чек за газ для закарпатців збільшиться на 90–120 грн, зокрема для жителів Ужгорода — на всі 150–250 грн.

За словами Андрія Геруса, власникам невеликих квартир із газовими плитами, де обсяги споживання газу, відповідно до потужностей лічильників, є незначними, доведеться додатково вигрібати з кишень 40–80 грн щомісяця. Проте для тих мешканців, чий будинок чи квартира не обладнані індивідуальними пристроями обліку газу, абонплата, на думку експерта, буде ще вищою.

вважають, що абонплата визначатиметься за усередненим показником. І якщо Юрій Корольчук переконали, що відтак абонплата не буде надто високою, то Андрій Герус у цьому питанні дотримується протилежної думки: сума, мовляв, буде тотожною тій, яку нараховують мешканцям, у яких немає індивідуальних приладів обліку.

Проте є категорія щасливчиків, на яких запровадження абонплати майже не поширяться. Це мешканці великих приватних будинків, де газ використовується для приготування їжі, підігріву води та опалення. Тобто чим більше вони споживатимуть ресурсу, тим меншою загалом буде для них плата за блакитне паливо.

Здавалося б, це умови, продиктовані ринком, проте в нашій країні ринку немає, стверджують експерти. На їхню думку, як би в НКРЕКП не запевняли, що запровадження абонплати дозволить з'явитися іншим гравцям, цього не станеться. Найближчими роками єдиним постачальником блакитного палива залишатиметься «Нафтогаз».

Тоді навіщо запроваджувати абонплату, прикриваючись нормами чинних законів та вимогами європейських партнерів? За словами Андрія Геруса, єдиним реальним поясненням є бажання здерти з населення ще більше, а також підготувати живими грошима облгази.

Своєю чергою Юрій Корольчук вбачає у цьому кроці намагання влади стимулювати українців відмовлятися від індивідуального опалення і знову переходити на центральне. Більші обсяги використання газу населенням служитимуть підстраховкою для нашої ГТС на випадок, коли в 2019-му обсяги транспортування газу скоротяться через спливання терміну дії транзитного контракту між Україною та РФ.

Антоніна МІРОШНИЧЕНКО

Від квітня людям, які страждають на серцево-судинні захворювання, астму та діабет другого типу, обіцяють повністю або частково компенсувати вартість ліків. Із двомісячним запізненням у нас стартує програма «Доступні ліки». На жаль, чиновники так і не встигли належно підготуватися до запровадження такої необхідної для українців платформи. Зокрема, не створений електронний реєстр пацієнтів, не уніфіковані згідно з міжнародними стандартами клінічні протоколи лікування і немає органу, який би курував цей процес.

Щоб отримати препарати за програмою «Доступні ліки», потрібно звернутися до лікаря, який має виписати рецепт на спеціальному бланку. У ньому буде вказаний не препарат, а міжнародна непатентована назва активної діючої речовини.

Загалом для трьох захворювань виділений 21 такий дженерик. Для серцево-судинних захворювань це аміодарон, амлодипін, атенолол, верапаміл, гідрохлортiazид, спіронолактон, фуросемід, дигоксин, еналаприл, ізосорбід динітрат, карведілол, клопидогрель, метопролол, нітроглицерин, симвастатин, бісопролол.

Для бронхіальної астми: беклометазон, будесонід, сальбутамол.

Для діабету другого типу: метформін, гліклазид.

«Усі ці препарати відповідають базовому переліку Всесвітньої організації з охорони здоров'я», — зауважує «ВВ» виконавчий директор Благодійного фонду «Пацієнти України» Ольга Стефанишина.

Із рецептом пацієнт йде до аптеки, але не до будь-якої. Участь у цій програмі візьмуть ті аптечні заклади, які підпишуть угоди з місцевими органами влади. А безкоштовно можна буде отримати лише той препарат, який містить найдешевший дженерик. У випадку, якщо пацієнт захоче купити дорожчі ліки з тією самою діючою речовиною, різницю доведеться доплатити. Але, своєю чергою, обирати можна буде серед обмеженого кола ліків, вартість яких не перевищує так звану медіану цін

Дешеві ліки — в мишоловці

фармацевтичному ринку. Тобто це завідомо проблемна основа.

По-друге, це відкриває можливість для масових зловживань, зокрема на рівні аптек. Так, базові ліки за певною категорією захворювань можуть спеціально вилучати з аптечних мереж, щоб пропонувати людям дорожчі препарати з доплатою.

Зауважимо, на запровадження програми «Доступні ліки» протягом цього року в МОЗ обіцяють виділити 500 млн гривень. На думку директора Аптечної професійної асоціації України Володимира Руденка, ця сума покриє не більше як 40% потреб українців у безкоштовних ліках від серцево-судинних захворювань, астми та діабету другого типу.

«У 2015–2016 роках за вказаними діючими речовинами люди придбали ліків на суму 1,3–1,5 млн грн. За мінімальними цінами, які задекларувало МОЗ, нині потрібно близько 900 млн грн. Так, лунають обіцянки, що кошти виділятимуть додатково. Але виникає сумнів, чи будуть мотивовані аптеки за обмеженого фінансування брати участь у програмі реімбурсації? Бо ми вже маємо негативний досвід попередніх років, коли в деяких регіонах запустили пілотну програму компенсації коштів хворим на гіпертонію та цукровий діабет. Вона діяла за дев'ятьма дженериками. Але й досі деяким аптекам держава не компенсувала кошти. Тож програма реімбурсації може бути реалізована виключно за належного фінансування», — каже Володимир Руденко.

Перші кроки легкими не будуть, через три місяці потрібно їх проаналізувати і вдосконалити програму». Альберт Фельдман наголошує: контроль є головною складовою успішної роботи цієї програми. «Об'єктивна система дозволяє чітко відстежувати кількість звернень, реалізованих ліків та прораховувати кошти, які потрібно компенсувати аптеці. Лакуни в такому регулюванні

ВИНИКАЄ СУМНІВ, ЧИ БУДУТЬ МОТИВОВАНІ АПТЕКИ ЗА ОБМЕЖЕНОГО ФІНАНСУВАННЯ БРАТИ УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ РЕІМБУРСАЦІЇ

вати ліки, які йому дійсно потрібні й допомагають».

До слова, чиновники МОЗ обіцяли, що цього року в Україні має бути створена Національна закупівельна агенція. Вона стане головним розпорядником бюджетних коштів у медичній сфері, перебравши на себе роль посередника між державою, надавачами медичних послуг та громадянами. Це відомство мусить виконувати контролюючі функції, зокрема, в рамках реімбурсації ліків. Та окрім балачок про створення такого органу справа далі не йде.

«Реімбурсація працюватиме ефективно, коли вона буде коор-

приведуть до корупції, збагачення певних груп, які зможуть використати недоліки цієї системи».

Реімбурсація стартує без запровадження електронних реєстрів пацієнтів.

«А вони необхідні для ефективного менеджменту як цієї програми, так і інших новацій, які запроваджує МОЗ, — зауважує Стефанишина. — А вже наразі в Україні не ведеться жодного ефективного обліку пацієнтів, окрім хворих на СНІД. При Міністерстві охорони здоров'я працює група, що розробляє систему електронного управління у сфері охорони здоров'я E-Health. І лише з квітня будуть потроху займатися створенням електронних реєстрів, паралельно із запровадженням системи реімбурсації. Пацієнти приходять за ліками, їх вносять до бази, яку потім планують електронізувати», — розповідає Стефанишина.

Окрім усього, для запровадження реімбурсації в Україні мають бути уніфіковані протоколи діагностики і лікування.

«У законопроекті «Про державні фінансові гарантії щодо надання медичних послуг» прописано, що Україна має перейти на міжнародні протоколи лікування. Цей документ ще не розглядає профільний комітет з охорони здоров'я. Невідомо також, чи підтримає його Верховна Рада», — зауважує Стефанишина.

Вікторія ЧАЙКА

ДУМКА ЕКСПЕРТА

«Запроваджуючи стару систему реімбурсації, чиновники МОЗ наступають на ті самі граблі»

Альберт ФЕЛЬДМАН, директор Українсько-ізраїльського інституту імені Голди Меір:

«Україна абсолютно не готова до ефективного запуску програми реімбурсації ліків. Сьогодні лише аптечна мережа сприймає це нововведення більш-менш позитивно. А вже в аптеках за рахунок цього хочуть збільшити попит на певні лікарські засоби і розраховують, що держава компенсуватиме їм кошти.

Без електронного обліку пацієнтів та виписаних лікарями рецептів матимуть місце ті чи інші зловживання. Наприклад, можливий витік ліків, з придбанням яких вирішила допомогти держава, на вторинний приватний ринок, їх перепродаж тощо. Тобто це перетвориться на метод збагачення окремих людей, які за допомогою певних схем перетягнуть державні кошти до власних кишеней.

Найбільше дивує те, що чиновники МОЗ нині наступають на ті самі граблі. А вже кілька років тому в пілотних регіонах на експериментальному рівні намагалися запровадити аналогічну систему компенсації вартості ліків для діабетиків та гіпертоніків. Проте вона провалилася — залишились невдоволені і люди, і аптеки, та й самі лікарі не розглядали цю програму як спосіб подолання дефіциту препаратів для своїх пацієнтів. І тепер, не проаналізувавши помилок, запроваджують ще один проєкт!

Поза сумнівом, українців необхідно забезпечувати безкоштовними ліками, але для цього є ефективніші методи, які були відпрацьовані в інших країнах. До прикладу, в поліклінічних закладах, де відбувається первинний прийом пацієнтів, відкриваються аптечні пункти, і лише там можна отримати безкоштовні ліки із затвердженого списку. Ці аптеки керуються не якимось міфічним центром, а безпосередньо головними лікарями поліклінік. Вони відповідають за розподіл ліків між пацієнтами, контролюють виписані рецепти. Жодні інші аптеки поза поліклінічною мережею не беруть участі у цій програмі. Так забезпечується ефективний контроль і відсутність корупційних складових».

БАЗОВІ ЛІКИ ЗА ПЕВНОЮ КАТЕГОРІЄЮ ЗАХВОРЮВАНЬ МОЖУТЬ СПЕЦІАЛЬНО ВИЛУЧАТИ З АПТЕЧНИХ МЕРЕЖ, ЩОБ ПРОПОНУВАТИ ЛЮДЯМ ДОРОЖЧІ ПРЕПАРАТИ З ДОПЛАТОЮ

(середню ціну на препарат у найближчих п'яти країнах).

«Формула, за якою відштовхуються від найдешевшої діючої речовини, є вкрай сумнівною, — каже «ВВ» директор Українсько-ізраїльського інституту імені Голди Меір Альберт Фельдман. — По-перше, такі дженерики є найменш ефективними, їх можуть виробляти компанії з неідеальним реноме на міжнародному

Він зауважує: системи відшкодування вартості ліків практикують у багатьох країнах світу. Але вони успішні, лише якщо в державі діє страхова медицина, є гарантування оплати ліків через страхові фонди.

«У нас, на жаль, навчають кататися на велосипеді без самого велосипеда. Та й загалом система реімбурсації в інших країнах працює інакше. Держава компенсує не найдешев-

динуватися на національному рівні, — зазначає Ольга Стефанишина. — А поки що кожна область має вирішити, як керувати цією системою. Швидше за все, в різних регіонах виникнуть свої проблеми. Варто зауважити: якщо пацієнти стикнуться із зловживаннями з боку лікарів чи фармацевтів, вони можуть звернутися на «гарячу лінію», зателефонувавши за номером 1545.

Позов РФ до України щодо повернення кредиту обсягом 3 млрд доларів, який був виділений уряду Януковича, розглядатимуть за прискороною процедурою. Таке рішення минулого тижня виніс Високий суд Лондона. І якщо одні експерти кажуть, що поки рано говорити про результат справи, то інші прогнозують, що англійський суд таки зобов'яже Україну повернути Росії борг. Існує також думка, що нам слід було раніше розрахуватися за цим кредитом, тоді б вдалося уникнути ще однієї політичної авантюри, в яку втягує нас РФ.

Наприкінці 2013 року президент Росії Путін пообіцяв тодішньому главі української держави Януковичу кредит у розмірі 15 млрд доларів у вигляді купівлі еврооблігацій. До повалення режиму Януковича Росія встигла придбати еврооблігів на 3 млрд доларів. Багато хто назвав цей кредит хабарем, який Путін дав за відмову України від курсу на євроінтеграцію.

Про таємні домовленості в цій справі говорить, наприклад, той факт, що кредит від Росії ми отримали під порівняно невисокий відсоток. Так, якщо на інших зовнішніх ринках запозичення капіталу в той час нам могли позичити під 12% річних, то РФ дала в борг під 5%.

У тій угоді є багато чого дивного.

«Це нонсенс для фінансового ринку, що таку велику суму випустили одним папірцем. Зазвичай мають місце роздроблені но-

БОРГ ЯНУКОВИЧА: Росію очікує піррова перемога?

Росія могла подати позов або до Лондонського арбітражного суду, або до Високого суду Лондона.

«Такого роду суперечки доцільно вирішувати в Лондонському арбітражі, оскільки він дає позивачеві низку переваг, — каже Устенко. — Це і швидкість процесу, і його непублічність. До того ж за рішенням арбітражного суду гроші з позичальника списати значно легше. Але російські чиновники подали документи до Високого суду Лондона. З цього можна зробити висновок, що їм потрібна була додаткова публічність, їх не так хвилювало отримання грошей, як бажання прив'язати свого позичальника до себе. Очевидно, в такий спосіб вони намагаються вирі-

процедурою підвищує ризик невтішного для нас результату.

«Потрібно також враховувати, що, прийнявши рішення на користь України, суд поставив під сумнів надійність такого фінансового інструменту, як еврооблігації. Хоча остаточного вердикту найближчими місяцями очікувати не варто, — вважає Бортник, додавши, що шанси виграти апеляцію у цій справі дорівнюють 30%.

Натомість член Економічного дискусійного клубу Олег Пендзин не впевнений, що остаточне рішення неодмінно буде для нас невтішим.

«На відміну від інших країн, зокрема України, в Британії стежать за чистотою правосуддя у власних судах. І задоволення того чи іншого клопотання сторін жодним чином не означає чіткої зацікавленості в кінцевому результаті процесу. Це високе правосуддя, політично незаангажоване. Допоки суд не розгляне всі моменти, він не винесе свого рішення. А воно може бути абсолютним несподіваним, наприклад, вимоги позивача задовольнять частково», — каже Пендзин.

Устенко відзначає: якщо нам доведеться виплачувати російський борг цього року, це дуже боляче вдарить по українській економіці.

«Співвідношення обсягу нашого державного боргу до ВВП наразі становить 81%. Причому за обслуговування державних і гарантованих державою позик Україна платить величезну суму, яка дорівнює 5,5% від ВВП. Золотовалютні резерви формально нині становлять 15,5 млрд доларів. Але реально ми можемо користуватися 4–5 млрд доларів, решта 10 млрд лежать як страховка того, що ми надалі сплачуватимемо за вже існуючіми боргами. Цьогоріч мінімальна потреба в зовнішньому фінансуванні — 5 млрд доларів. Якщо припустити, що нам доведеться погасити російський кредит, потреба у валюті зросте. Виникне сильний девальваційний тиск на гривню, відтік капіталу, сплеск інфляції та інші негативні тенденції», — говорить Устенко.

Він додає, що російський борг щодня обходиться нам у 20 млн гривень, причому виплати зростають за рахунок відсотків.

«Крім цього, за реструктуризованими раніше позиками щодня ми платимо майже 90 млн гривень», — говорить Устенко.

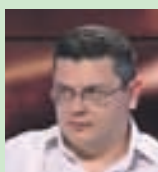
Однак, на його думку, навіть у програві в справі за «боргом Януковича» можна знайти плюси: «Якщо лондонський суд винесе рішення на користь РФ, вона його визнає. Але не можна погоджуватися з вердиктом одного міжнародного суду і не визнавати рішення іншого. У цьому контексті слід нагадати, що Високий суд Лондона є не єдиною міжнародною інстанцією, у якій Україна судиться з РФ».

Кіра ВІНОГРАДОВА

ДУМКА ЕКСПЕРТА

«Програли чи все-таки виграли?»

Олександр МЕРЕЖКО,
професор
Київського національного
лінгвістичного
університету,
доктор юридичних наук:

«З огляду на останнє рішення Високого суду Лондона, Україна, очевидно, програє справу за «боргом Януковича» і змушена буде погасити кредит РФ. Але ось яка цікавня виходить. Прочитую кілька дивовижних пасажів із рішення англійського суду.

У документі йдеться: «Україна виступила з сильною позицією щодо того, що економічний тиск, застосований з боку Росії, разом із погрозами, призвели до рішення Кабміну не підписувати Угоду про асоціацію з ЄС на Вільнюському саміті 28 листопада 2013 року, а прийняти натомість російській економічній допомозі».

Тобто англійський суд визнає, що Росія вдалася до економічного тиску. Це вже щось, оскільки може розглядатися як порушення зобов'язань РФ стосовно України. Крім того, суд визнає, що економічний тиск Росії і його «ефекти» мали «глибокі наслідки» для нашої держави.

«Україна може висувати сильний аргумент щодо того, що економічний ефект військових дій з боку Росії у Криму та східній Україні полягає в тому, що можливість держави виконувати свої зобов'язання за облігаціями є суттєво обмеженою», — наголошується у рішенні суду.

Просто неймовірний пасаж! Англійський суд, по суті, визнає, що Росія вчинила акт збройної агресії у Криму і на сході України. Тобто порушений основний принцип міжнародного права — незастосування сили в міжнародних відносинах. Отож, суд визнав тим самим факт порушення Росією Статуту ООН.

Одне слово, виходить, що економічно Україна програла, і їй, очевидно, доведеться виплатити отримані Януковичем гроші. Однак у політичному плані — виграла: англійський суд визнав факти агресії Росії проти України в Криму і на Донбасі. А це вартує значно дорожче, ніж 3 млрд.

Тепер дочекаємося, якою буде реакція РФ. Їй доведеться прийняти рішення, винесене начебто на її користь, а по суті — на користь міжнародно-правової позиції України».

ЗА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ І ГАРАНТОВАНИХ ДЕРЖАВОЮ ПОЗИК УКРАЇНА ПЛАТИТЬ ВЕЛИЧЕЗНУ СУМУ, ЯКА ДОРІВНЮЄ 5,5% ВІД ВВП

міналі, — зазначає директор Міжнародного фонду Блейзера Олег Устенко. — У договорі про розміщення еврооблігацій, крім того, прописано, що РФ має право вимагати дострокового повернення кредиту. Це могло статися у разі, якщо співвідношення обсягу боргу до ВВП України перевищить 60%, хоча на той час цей показник не перевищував 45%. І якщо в Україні тоді й припустити не могли, що економіка впаде до такого рівня, то в Москві, мабуть, це видавалося логічним».

У лютому 2015 року співвідношення обсягу боргу до ВВП перевищило позначку в 60%. Тобто РФ вже могла зажадати від України розрахунку. Але російська сторона цього не зробила, очевидно, маючи намір продовжувати політичну гру на цьому терені.

«Хоча саме тоді українському уряду слід було погасити кредит. Замість цього Росії запропонували долучитися до великої програми з реструктуризації українських боргів, яка, до слова, відбулася вкрай невідгідно для нас. І хоча з фінансового боку Росія б виграла — вона отримувала б 8% річних за обслуговування боргу, наш горе-сусід на це не погодився», — говорить Устенко.

30 грудня 2015 року сплив термін, коли Україна повинна була повернути 3 млрд доларів. Але український уряд оголосив про мораторій на виплату «боргу Януковича». Після цього в РФ заявили про намір звертатися у цій справі до міжнародних судових інстанцій. Оскільки еврооблігації були розміщені через Ірландську фондову біржу,

шувати глобальні питання неекономічного характеру», — вважає Устенко.

Позиція РФ у суді формується на тому, що цей борг є суверенним: мовляв, 3 млрд доларів взяли з квазісуверенного фонду РФ (фонду добробуту).

Позиція України базується на таких аргументах. По-перше, ми наполягаємо, що Росія дала кредит в обмін на відмову України від Угоди про асоціацію з ЄС. По-друге, уряд Януковича порушив закон про бюджет, де вказаний річний ліміт позичок. По-третє, подальші дії Росії — анексія Криму, розпалювання війни на сході нашої країни — дають підстави його не виплачувати.

Упродовж 2016 року справа за «борг Януковича» була в підвішеному стані. І ось наприкінці березня суддя Вільям Блер заявив: «Зрештою, це позов про виплату за борговими інструментами, проти якого, як вирішив суд, немає виправдувального захисту».

Суддя підкреслив, що справу розглянуть за прискороною процедурою, і що в будь-якому разі Україна матиме право на апеляцію.

«Варто нагадати, що 2015 року Наталія Яреско зробила фатальну заяву, — каже Устенко. — Глава фінансового відомства України на Міжнародному Давоському форумі сказала, що ми визнаємо цей борг. Які ілюзії після цього можуть бути? Найімовірніше, ми програємо. 3 млрд доларів підуть до сплати, хочемо ми цього чи не хочемо».

Директор Українського інституту аналізу та менеджменту політики Руслан Бортник зазначає: розгляд справи за прискороною

Квітень ознаменується третьою річницею гібридної війни Росії на сході України — трагедії, якій не видно кінця-краю і яка вже забрала життя понад 10 тисяч українців.

Конфлікт спустошив і трансформував Україну так, що наслідки трагедії проявлятимуться впродовж десятиліть. Але вкрай важливим є той факт, що мало користі він приніс і Російській Федерації, бо залишаються шрами від ран, завданих нею самій собі. Таємна війна президента РФ Володимира Путіна знищила російську економіку, ізолювала Росію на міжнародній арені, активізувала альянс НАТО і загнала Кремль в ескалацію конфронтації із Заходом, у якій він не може розраховувати на допомогу.

Проте Москва не шукає виходу з ситуації, що склалася. Навпаки, нещодавно Кремль оголосив про рішення визнати паспорти, видані сепаратистами, що практично означає відмову від відступу. Чому російський лідер готовий платити все зростаючу ціну за свою катастрофічну політику щодо України?

На перший погляд, зятість Путіна суперечить будь-якій логіці. Зрештою, спроба Росії розділити Україну не вдалася. Це стало очевидним уже влітку 2014 року,

ПУТІН — заручник власної гібридної війни

увияти багато спостерігачів. Він наразі осідлав тигра російського імперіалізму і надто добре усвідомлює, що може стати-ся, якщо він спробує загнати звіра в клітку. Досі прості росіяни погоджувалися з труднощами останніх трьох років, але це стало можливим лише завдяки регулярним до-

свою переконаність у тому, що українці і росіяни — «один народ», тобто що українці є складовою частиною великого, керованого Москвою «руського мира».

Тому кремлівські політики дивляться на демократичну і європейську Україну з неприхованим жахом. Якщо українська революція буде успішною, то і в Росії відбудеться аналогічне повстання. Кремль завжди вважав, що європейська демократія неприйнятна для російського народу. Поява демократичної і процвітаючої України анулює цей аргумент. Демократія остаточно б пододала останню цивілізаційну прірву на континенті, не залишаючи Кремлеві жодних виправдань.

Путін розуміє, якими будуть наслідки успішної історії України. Він мусить також усвідомлювати, що став заручником гібридної війни, яку сам ініціював, але в якій не здатен перемагати. Натомість йому доводиться вести війну на виснаження, у якій програють усі. Росія і надалі перебуватиме в авторитарній ізоляції, прагнучи підірвати західні інститути і утримати якомога більшу нестабільність в Україні.

Єдиний вихід із цієї гнітючої ситуації у регіоні полягає в тому, щоб Захід різко збільшив фінансову, дипломатичну і військову підтримку України.

Путін не є раціональним партнером, який прагне переговорів заради врегулювання. Він диктатор з нульовою сумою,

ГОСПОДАРЕВІ КРЕМЛЯ ДОВОДИТЬСЯ ВЕСТИ ВІЙНУ НА ВИСНАЖЕННЯ, У ЯКІЙ ПРОГРАЮТЬ УСІ. РОСІЯ І НАДАЛІ ПЕРЕБУВАТИМЕ В АВТОРИТАРНІЙ ІЗОЛЯЦІЇ, ПРАГНУЧИ ПІДІРВАТИ ЗАХІДНІ ІНСТИТУТИ Й УТРИМАТИ ЯКОМОГА БІЛЬШУ НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

коли народні повстання на підтримку російської інтервенції, на які розраховував Кремль, так і не спалахнули на сході та півдні України. Зіткнувшись із армією українських добровольців і населенням, що несподівано об'єдналися у спільній опозиції до кремлівської агресії, плани гібридного вторгнення Путіна почали зазнавати краху. Лише великомасштабне втручання російської армії допомогло Москві втримати плацдарм на Донбасі. Це призвело до перших мирних угод у вересні 2014 року.

Тоді багато хто очікував, що Путін погодиться на переговори щодо можливого врегулювання ситуації. Але він нічого такого не зробив. Натомість Росія тримає конфлікт у тіні, сподіваючись, що Захід врешті-решт втратить інтерес або сама Україна впаде під тягарем внутрішніх чвар.

Жодна з цих перспектив не матеріалізувалася. Режим євроатлантичних санкцій виявився на диво довговічним, водночас Україна залишається непохитною у своєму рішенні протистояти Росії, попри різні прояви політичного хаосу й існуючу корупцію.

Навіть геополітичні потрясіння, такі як голосування у Великобританії на користь Брексита і обрання Дональда Трампа президентом Сполучених Штатів, не змогли змінити загальної картини. Відсутність будь-якого послаблення західної рішучості мало б створити благодатний ґрунт для дипломатичного вирішення, але ситуація в окупованій Східній Україні, схоже, рухається у зворотному напрямку. Заморожений конфлікт тепер видається найвірогіднішим сценарієм, за якого Росія і західний світ залишаються у пастці довгострокової конфронтації, а Україна — в центрі подій.

Насправді у Путіна значно менше можливостей для маневру, аніж можуть собі

зам шовінізму. Та вже є ознаки того, що ейфорія, породжена захопленням Криму, минає. Відхід зі Східної України, відповідно до Мінських угод, може спричинити бурхливу реакцію, що загрожує поваленням режиму.

Є також практичні проблеми. Деокупація Донбасу відкрила б цей регіон для української влади, агентств із надання допомоги та міжнародних засобів масової інформації. Вони б стикнулися з ландшафтом, всіяним доказами військових злочинів Росії, і населенням, яке, нехай

ТАЄМНА ВІЙНА ПУТІНА ЗНИЩИЛА РОСІЙСКУ ЕКОНОМІКУ, ІЗОЛЮВАЛА РФ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ, АКТИВІЗУВАЛА НАТО І ЗАГНАЛА КРЕМЛЬ В ЕСКАЛАЦІЮ КОНФРОНТАЦІЇ ІЗ ЗАХОДОМ, У ЯКІЙ ВІН НЕ МОЖЕ РОЗРАХОВУВАТИ НА ПЕРЕМОГУ

навіть частково, було б готове розповідати про реалії окупації. Заперечення Кремля своєї присутності на Донбасі давно викликає презирство з боку міжнародної спільноти, але то буде зовсім інша справа: руйнування, катування і масові поховання таємної війни Путіна зміг би побачити весь світ.

Але навіть вирішення цих складних питань замало для закінчення війни. Насправді Путін відмовляється від компромісу тому, що боїться незалежної України і не погоджується зі статусом-кво, якого вона набула 1991 року. Для Путіна, як і для багатьох росіян, Україна не є окремою країною. Він неодноразово висловлював

який потрапив у спадну спіраль гібридних бойових дій і виживання якого залежить виключно від невдачі його ворогів. Якщо він не наразиться на переважаючу міць демократичного світу, то продовжуватиме нинішній конфлікт до самої своєї смерті.

Прямого військового протистояння з Росією і надалі не можна допускати, але західні лідери мусять зрозуміти, що допоки вони не продемонструють необхідної колективної рішучості, для них існуватиме проблема в особі Путіна.

Пітер ДІКІНСОН,
Atlantic Council, США

Російська влада ув'язнює кримських татар у психлікарнях

Від моменту анексії Криму чимало татарських активістів, які виступають проти російської окупації, були арештовані й ув'язнені або заборотені до психіатричних установ.

«За останній час кількість таких випадків стосовно кримських татар і українських активістів, які осуджують анексію, значно зросла», — говорить голландський правозахисник і політолог Роберт ван Ворен.

Відомий кримський адвокат Еміль Курбедінов повідомив, що в період від грудня до березня десяток кримських активістів силоміць доправили до психіатричної лікарні. Четверо з них залишилися там, їх помістили в палати з пацієнтами, що страждають на тяжкі психічні розлади. Решту перевели до в'язниці.

«Деякі з них перебувають в ізоляції, їм відмовляють у задоволенні основних потреб, наприклад у доступі до туалету. Активістів допитують про їхню можливу причетність до «екстремізму» і про ставлення до російської влади. Вони також позбавлені права розмовляти зі своїми рідними чи зустрічатися зі своїм адвокатом сам на сам, без присутності охоронця. Усе це суперечить міжнародному праву», — сказав Курбедінов.

Усі кримські активісти були заарештовані за підозрою у причетності до організації «Хізб ут-Тахрір», яку Росія оголосила терористичним угрупованням.

Як стверджує Харківська правозахисна група (ХПГ), немає доказів того, що організація пов'язана з тероризмом, і немає жодних доказів того, що заарештовані були учасниками цього угруповання.

Російська правозахисна організація «Меморіал» назвала кримських активістів, які перебувають за ґратами, політичними в'язнями.

У новому звіті, представленому українською правозахисною групою «КримSOS», стверджується, що від моменту анексії півострова були викрадені — найімовірніше, російською владою — 43 татарських активіста. З них 18 зникли безвісти і шістьох знайшли мертвими.

В останні десятиліття радянської епохи психіатрія використовувалася для покарання дисидентів. За президента Росії Володимира Путіна трапляються різноманітні випадки каральної психіатрії, що змусило багатьох повірити в повернення практики радянських часів.

Мадлен РОАШ,
The Guardian, Велика Британія
(Матеріал друкується зі скороченнями)

ЗА ДАНИМИ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ «КРИМСOS», ВІД МОМЕНТУ АНЕКСІЇ ПІВОСТРОВА БУЛИ ВИКРАДЕНІ 43 ТАТАРСЬКИХ АКТИВІСТА. З НИХ 18 ЗНИКЛИ БЕЗВІСТИ І ШІСТЬОХ ЗНАЙШЛИ МЕРТВИМИ

В гостях у Кевіна

Режисер М. Найт Шьямалан, відомий за картинами «Знаки», «Невразливий» та «Шосте почуття», любить братися за непрості завдання, тримати глядача в напрузі до останньої миті. Загадки — його випробуваний коник. Ось і тепер Шьямалан вирішив нас здивувати, представивши свою нову стрічку під назвою «Спліт».

Згідно з сюжетом, трьох дівчат — Кейсі (Аня Тейлор-Джой), Клер (Хейлі Лу Річардсон) та Маршу (Джессіка Сула) — просто з паркінгу викрав якийсь Кевін (Джеймс Макевой). Він закрив їх у кімнаті підвального приміщення.

У процесі спілкування з викрадачем дівчата дізнаються, що він є психічно хворою людиною з розладом ідентичності: у його свідомості живе двадцять три особистості. При цьому самого Кевіна непрохані «гості» давно зачали. Панують усередині головного героя троє: Патриція, Денніс і Гедвіг. Умовно всіх їх можна назвати незлобливими, проте вони нетерпляче чекають на появу двадцять четвертої особистості. І той друзяка неймовірно небезпечний!

Тим часом дівчата намагаються перехитрувати маніяка і вирватися на волю, але очікувано їм це не вдається. Бо інакше б фільму не було!

Паралельно нам показують, як головний герой спілкується зі своїм психіатром — доктором Флетчер (Бетті Баклі). Жінка починає здогадуватися, що її пацієнт причетний до чогось жахливого.

Спочатку на роль Кевіна розглядали Хоакіна Фенікса (режисер працював із цим актором у картинах «Знаки» й «Таємничий ліс»). Однак з невідомих причин він не зміг взяти

участь у проекті. Тож вибір припав на Джеймса Макевою, який, до речі, раніше вже грав персонажа із прогресуючою шизофренією у фільмі «Бруд» 2013 року. Цей досвід дуже допоміг акторові, адже часу на підготовку до роботи в нього практично не було. І Макевой бездоганно впорався зі своїм завданням. Решта акторів були скоріше статистами.

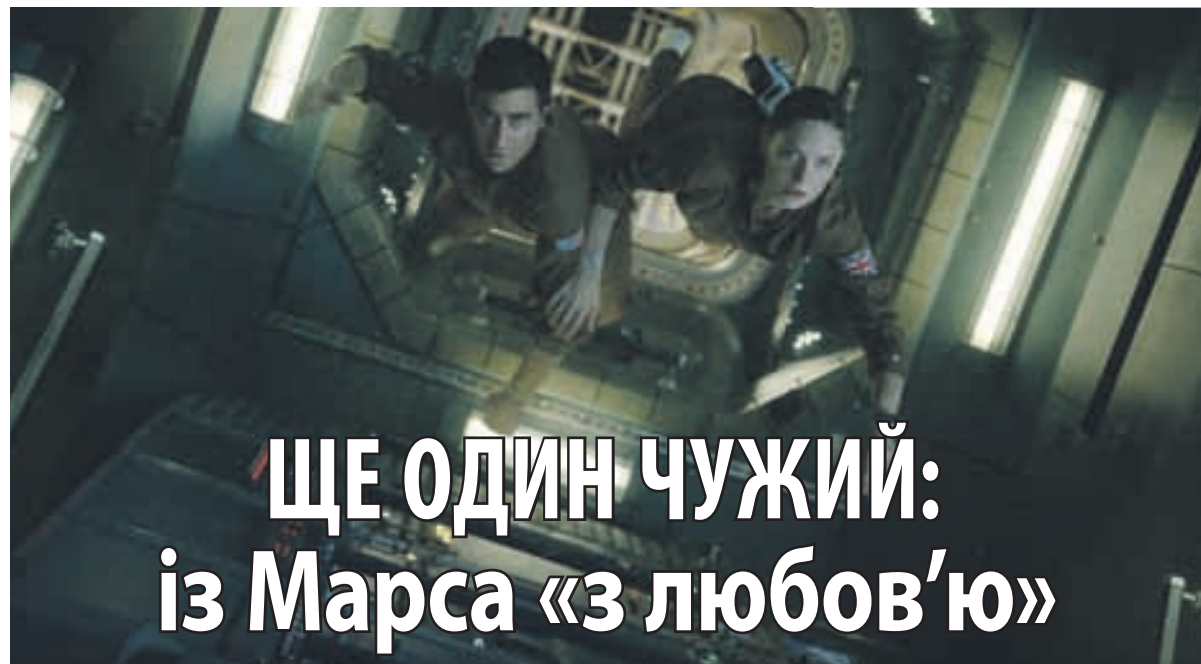
М. Найт Шьямалан задумав ідею фільму ще п'ятнадцять років тому. Режисер давно цікавився тим, як працює мозок людей, котрі страждають на дисоціативний розлад ідентичності. Він написав нарис сценарію, але затим поклав його в довгу шухляду. А кілька років тому вирішив, що настав час повернутися до цієї роботи.

Утім, трилер у нього вийшов доволі похмурий і не надто захопливий. Повороти сюжету тут передбачувані, персонажі заштамповані. Це вам не «Шосте почуття», де також описані взаємини психіатра і маленького пацієнта. І якби не Джеймс Макевой, то дивитися стрічку не було б жодного сенсу.

До речі, буквально на дві секунди наприкінці фільму з'являється Брюс Вілліс. У такий спосіб режисер вирішив зв'язати свої картини «Спліт» і «Невразливий». Тож цілком можливо, що в цій історії поставлена не крапка, а три крапки! І це вже стає цікавим...

ТРИЛЕР У М. НАЙТА ШЬЯМАЛАНА ВИЙШОВ ДОВОЛІ ПОХМУРИЙ І НЕ НАДТО ЗАХОПЛИВИЙ. ПОВОРОТИ СЮЖЕТУ ТУТ ПЕРЕДБАЧУВАНІ, ПЕРСОНАЖІ ЗАШТАМПОВАНІ

ЩЕ ОДИН ЧУЖИЙ: із Марса «з любов'ю»

У 1979 році на великі екрани вийшла знаменита фантастична страшилка Рідлі Скотта «Чужий». Далі була ціла низка продовжень, які знімали Джеймс Кемерон, Девід Фінчер, Жан-П'єр Жене... Та й сам Скотт створив два спін-офф — «Прометей» і «Чужий: Заповіт» (прем'єра відбудеться у травні). Здавалося б, цілком достатньо фільмів, присвячених тому, як іншопланетні створіння вселяються в людей і загрожують існуванню життя на нашій планеті. Виявляється, що ні. Так, нещодавно вийшов фільм «Життя» режисера Даніеля Еспіноса, що розповідає ще одну аналогічну жахачку. Але навіщо?

Отож, група дослідників із міжнародної космічної станції знаходить життя на Марсі. Земляни просто в захваті від новини про те, що ми не самотні у Всесвіті.

Тим часом знайдену живу клітину поміщають у стерильний бокс

сиквел, а то й на триквел. Утім, не варто втрачати надію на те, що ми ніколи більше не побачимо Келвіна, оскільки фільм уже провалився в американському прокаті.

Головні ролі в картині виконали Хіроюкі Санада, Раян Рейнольдс,

Келвін, попри свою агресивність, нітрохи не страшний.

До речі, творцям «Життя» дуже хотілося вирізнитися і створити такого прибульця, якого в кіно ще не показували. Мовляв, ніяких зелених чоловічків і монстрів! Ось і вирішили за зразок нової форми іншопланетного життя взяти слимака.

Насправді, дивлячись на Келвіна, виникало одне бажання: аби він швидше усім помстився — і про режисера не забув. А якщо серйозно, то зовсім не зрозуміло, яку мету переслідував Даніель Еспіноса, знімаючи цей фільм. Він задумав переплюнути першоджерело? Внести щось нове в жанр? Вразити спец-ефектами? Налякати глядача?

Насправді ж йому не вдалося зняти ні захопливої фантастики, ні

СТВОРЮВАЛИ КІНО ВОЧЕВИДЬ З ПРИЦІЛОМ ЩОНАЙМЕНШЕ НА СИКВЕЛ, А ТО Й НА ТРИКВЕЛ. УТІМ, НЕ ВАРТО ВТРАЧАТИ НАДІЮ НА ТЕ, ЩО МИ БІЛЬШЕ НІКОЛИ НЕ ПОБАЧИМО КЕЛВІНА, ОСКІЛЬКИ ФІЛЬМ УЖЕ ПРОВАЛИВСЯ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПРОКАТІ

в лабораторії і починають за нею спостерігати. Іншопланетній істоті навіть ім'я дають — Келвін. Малюк швидко росте і видається абсолютно доброзичливим і незагрозливим. Але одного не надто чудового дня Келвін як з ланцюга зривається і починає одного за одним убивати членів екіпажу. Саме ж створіння знищити практично неможливо. Тож упродовж практично всього фільму глядачі спостерігатимуть за доганялки-утікалками в декораціях космічного корабля. Здолати злого монстра астронавтам не вдасться, і той зрештою потрапить на Землю. Усе. Кінець.

Та це аж ніяк не завершення історії. Адже створювали кіно вочевидь з прицілом щонайменше на

Ребекка Фергюсон, Джейк Джилленхол, Ольга Диховічна, Еріон Бакарі та інші. Звісно, головними зірками цього муві є Рейнольдс і Джилленхол. І якщо останній відіграв до самого фіналу, то на Раяна Рейнольдса просто забракло грошей, і його «вбили» ще на початках.

Доволі складно зрозуміти, навіщо цей перспективний актор погодився грати в такому третьо-сортному кіно. Йому, на відміну від Джилленхола, який раз по раз береться за творчі експерименти, є що втрачати.

Про решту акторів і говорити не хочеться. Грали вони тоскно і сумно. Персонажі загалом були прописані поверхово і недбало. Та й

міцної драми, ні моторошної жахачки... Тему «ящика Пандори» він начебто й розкрив. Але навіщо все це? Шістьдесят три мільйони доларів (бюджет фільму) можна було витратити зі значно більшою користю.

«Ми хотіли зняти фільм, дія якого відбувається не через сотні років у далекому майбутньому. Ми хотіли, щоб стрічка залишала післясмак фантастичного факту, а не фантастичної вигадки», — розповідає продюсер Дана Голдберг.

Однак післясмаку не залишається жодного.

«Розумне. Сильне. Бездушне» — такий слоган картини. Сумне, слабе, бездушне — ось коротка характеристика всього фільму.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР

Свідоцтво про держреєстрацію КВ №21058-10858 ПР від 14.11.2014 р.

Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26

Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080

Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua

Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Наклад 10 386 прим.

Передплатні індекси: 23115 (рос.), 49450 (укр.)

При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.

